

*** KLADRUBSKÉ NOVINY – 06/2020***

Zpravodaj územního samosprávného celku

Vážení a milí spoluobčané,

jaro uteklo neuvěřitelně rychle a již zde máme první letní měsíc. Většina akcí byla v minulých týdnech odvolána, včetně svozu velkoobjemového odpadu a řady dalších. Naštěstí se nám podařilo domluvit náhradní termín, a tak dojde k tomuto svozu druhou sobotu v červnu. Zastupitelstvo obce se po koronavirové přestávce sešlo 25. 5. a informace o projednávaných záležitostech naleznete v usnesení zastupitelstva na úřední desce. Další zastupitelstvo se bude konat ve středu 24. června 2020.

Revitalizace přírodně krajinářského parku Mošnice

Důležitou akcí, která proběhne v úterý 9. června 2020 od 17 hodin v Císařském hostinci v NH, bude beseda o Mošnici. Její úprava by měla podpořit biodiverzitu. Přednášející nás seznámí:

- se záměrem revitalizace parku,
- s aktuálním stavem prací,
- a plánovaným cílovým stavem včetně harmonogramu činností a následné péče.

Přednášející: doc. Ing. Přemysl Krejčířík, Ph.D. (zpracovatel projektové dokumentace)

Ing. Zdeněk Novák (krajinářský a zahradní architekt)

RNDr. Bohuslav Mocek (entomolog Muzea Východních Čech Hradec Králové).

Při té příležitosti bude možné si připomenout již první výročí zápisu „Krajiny pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem“ na Seznam památek světového dědictví UNESCO.

Přerušení dodávky elektřiny

ČEZ distribuce, a.s. si dovoluje našim občanům oznámit, že dojde k přerušení dodávky elektrické energie ve čtvrtek 11. 6. 2020 od 7.30 do 15 hodin v Kladrubech nad Labem. Bude se jednat pouze o část obce od obecního úřadu (včetně) směrem na Semín.

Svoz velkoobjemového odpadu

V sobotu 13. 6. 2020 proběhne v náhradním termínu svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu, svoz železa a použitých elektrických spotřebičů. Začátek bude v 8.00 v Bílých Vchynicích a potom následně v dalších obcích. Rádi bychom Vás požádali o aktivní pomoc při nakládání, neboť někteří z našich spoluobčanů vytvářejí opravdu velké hromady odpadu. Svoz velkoobjemového a nebezpečného odpadu je prováděn SOPem Přelouč na náklad obce, který činí cca 60.000,- Kč za jeden svozový den (podle váhy odpadu). Firmy si zajišťují individuální odvoz nebo odvoz po dohodě s obcí. Železo a el. spotřebiče sváží naši hasiči, kteří jednak pomáhají při svozu veškerého výše uvedeného odpadu a výtěžkem za železo a el. odpad si tak přivydělávají na svoji spolkovou činnost. Železo a elektrospotřebiče dávejte, prosím, před vrata až v den odvozu, aby je třeba večer neodvezl někdo jiný.

Doplnění dopravních značek

V Kladrubech n. L. došlo k doplnění dopravních značek v oblasti okolo pošty. Pro návštěvníky poštovního úřadu jsou přímo vyhrazena jednotlivá parkovací stání (od pošty směrem vpravo), dále je tam prostor pro poštu samotnou a dvě místa pro invalidy.

Dále byly doplněny tabulky 3,5 tuny na parkovišti u Coopu. To znamená, že tam mohou parkovat víceméně jen osobní automobily a nikoliv nákladní. V celé obci Kladruby nad Labem již od počátku roku platí zóna, která vylučuje parkování nákladních aut v obci (PO – PÁ 21 – 07 a celý den v SO a NE).

Elektrárna Chvaletice instaluje největší látkové filtry v Česku

Tisková zpráva: Elektrárnu Chvaletice zachvátila invaze jeřábů pod vedením obra s nosností 600 t a ramenem o výšce 108 m. Pomáhají rozebírat stávající elektrostatické odlučovače popílku a instalovat nové látkové filtry, jež využívají hadice ze supermoderních nanomateriálů pro zachycení prachových částic. V jedné z nejmladších hnědouhelných elektráren se tak rodí největší ekologizační zařízení svého druhu v Česku – na jeden výrobní blok připadne 9 300 látkových pytlů o délce 8 m. Modernizace bloků 3 a 4 bude kompletně hotová do konce roku 2020. Více se dozvíte na webu elektrárny nebo si můžete přečíst celou tiskovou zprávu na webu obce.

Dovolená o prázdninách

Paní MUDr. Dana Luňáková ze Řečan n. L. oznamuje termín letní dovolené od 30. 6. do 17. 7. 2020. V době její nepřítomnosti ji bude zastupovat pan MUDr. Hyhlík ve Chvaleticích.

Paní MUDr. Jana Černá z Přelouče (AGRA) oznamuje přes letní období a díky dozvukům pandemie zkrácenou pracovní dobu: pondělí - akutní konzultace po telefonu MUDr. Gipová, 8- 10 hod., tel. 466 026 811, úterý: 13 – 15 hod., středa a čtvrtek: 8 – 10 hod., pátek 7 – 9 hod. Ordinaci navštěvujte pouze v akutních případech a po předchozí domluvě. Pro trvale užívané léky si volejte na tel. 466 952 353.

Návštěva z Pardubického kraje

Ve středu 27. 5. navštívila naši obec paní radní Mgr. Hana Štěpánová, která se velmi živě zajímala o úpravu našich obcí v rámci UNESCO. Protože jednotlivé kraje, včetně našeho Pardubického musí výrazně šetřit a některé dotační podpory nebudou realizovány, ráda by nás paní radní podpořila ze své funkce formou individuální dotace na dvě studie úpravy centra Kladrub n. L. Jak vše dopadne na radě Pardubického kraje si sdělíme příště. Navíc zde od ní máme informaci o dalším kole tzv. kotlíkových dotací. Bližší informace jsou uvedeny na webových stránkách Pardubického kraje a naší obce.

Celý kraj bude lépe dýchat, pomohou tomu nové kotle za peníze z kotlíkových dotací

Celý kraj se má rozvíjet rovnoměrně, lidé mají mít stejné možnosti a výhody na kterékoli části území. Kotlíkové dotace toto kritérium splňují na sto procent. Další žadatelé budou podpořeni v letošním roce. Ukončení příjmu žádostí je 30. října 2020, tedy pátá výzva Kotlíkových dotací stále trvá.

Kraj zahájil příjem žádostí do páté výzvy kotlíkových dotací v loňském roku 8. října. Zájem byl obrovský hned od začátku otevření výzvy. Ukončení příjmu žádostí je 30. října 2020, tedy pátá výzva Kotlíkových dotací stále trvá. Žádosti o poskytnutí této dotace mohou lidé podávat prostřednictvím webové aplikace na internetových stránkách Pardubického kraje. V polovině února 2020 bylo zaregistrováno kolem 1840 žádostí. Žadatel může získat dotaci až do výše 127 500,- Kč.

V 5. výzvě je podpora poskytována na pořízení nových automatických kotlů na biomasu, kotlů na kusové dřevo s ručním přikládáním, kondenzačních plynových kotlů a tepelných čerpadel. Podpořena může být pouze výměna starého kotle na pevná paliva s ručním přikládáním emisní třídy 1., 2. a bez určení třídy.

Rada průběžně schvaluje podané žádosti. V současné době pracovníci Regionálního rozvoje Pardubického kraje podepisují smlouvy s první polovinou žadatelů. Druhá polovina žadatelů byla prozatím vyzkoušena o tom, že peníze dostanou. Na podpis smlouvy si počkají na konec léta, ale mají jistotu, že peníze zde pro ně jsou již připravené a kotel mohou vyměnit.

Žádosti, které se nepodaří uspokojit, jsou zařazovány do tzv. zásobníku projektů. V případě odstoupení příjemců od smlouvy nebo nedočerpání schválené výše dotace, budou uvolněné příspěvky nabídnuty žadatelům právě v tomto zásobníku, a to dle pořadí podání žádosti. Tyto žádosti mohou být v letech 2021 – 2023 uspokojeny z prostředků výzvy MŽP pro kraje v rámci podprogramu, prostřednictvím něhož má kraj možnost získat částku okolo 70 milionů Kč.

Hana Štěpánová, (STAN), radní Pardubického kraje zodpovědná za regionální rozvoj, evropské fondy

Oznámení – dovoz jídla

Nabídka rozvozu bramblořů, pizzi, k tomu pivo, cola. Obce v přímém okolí Chvaletic zdarma (od 93,- Kč hodnoty nákupu), ostatní dle dohody. Bramlošárna, Hornická čtvrť 140, Chvaletice, tel. 601 106 000, www.bramlosarna.cz

Historie Rutvasu, aneb exkurz do života rodiny z obecní Pastoušky na základě účetních knih

Před časem jsem se rozhodl věnovat se historii obce Bílé Vchynice, která je součástí Kladrub nad Labem. Díky „sousedskému povídání“ ve Vchynici mi pan Milan Neruda, který bydlí v domě čp. 20 předal tašku, ve které se k mému překvapení nacházely účetní knihy z počátku 20. století. Našel je na půdě domu po svém otci. Následující text má za úkol prvotní vytěžení informací z tohoto pramene.

První kniha začíná rokem 1908 a má na předsádce razítko knihaře Jana Novotného z Nového Bydžova. A potvrzuje tím tak autenticitu záznamů.

Josef Kysilka. Mistr obuvnický z čp. 1. Bílé Vchynice. Tento muž se narodil 20. listopadu 1865 v obci „Chynice“. Hlásil se k české národnosti, byl pokřtěn jako katolík, později konvertoval vyznáním k „českým bratrům“. Uměl číst i psát, byl ženat, jeho žena se jmenovala Marie a měli spolu tři syny.

Na straně jedna účetní knihy obce je záznam „příjem z nájmu polí za rok 1908“ v tomto roce, bylo pronajato 21 polí, záznam 20 „propachtování“ pozemku za 19,20 korun za rok Josefu Kysilkovi. Dům, ve kterém rodina žila, byl v obecním majetku, a tak další položku tvoří výnos z nájemného z obecního domku, což činí 34,40 korun. Na straně 4 se řeší náklady na pojistné za předmětnou nemovitost. Celoroční pojistné domu na rok 1908 bylo vyčísleno na 3,63 korun. Na tomto příkladu bych rád nastínil finanční poměry společnosti v malé obci. Celkový příjem obce za rok 1908 byl 205,77 korun. Výdaje pak 129,65 korun. Sledovaný obuvník „z obecní pastoušky“ zaplatil v roce 1909 za nájemné za pole 14,20 korun a nájemné za dům 38,40 korun. Na straně 13 a 14 pak je soupis darů „na komunikace a vyvážení rybníku“ položka 32 je „Kysilka Josef“ a věnoval 3 koruny. V roce 1911 obec žádá za nájem už 52,40 korun za rok. V roce 1912 se předpokládá generální oprava obecního domku v celkové výši 160,20 korun. Obec následně vydává 6 korun za vyklizení a uskladnění nábytku Kysilkových z obecního domku. V soupisu nákladů „obecních“ prací najdeme proplacenou práci zednickou, kterou provedl Josef Jukl na obecním domku v celkovém úhrnu 8,40 korun. Částka byla vyplacena 13. září 1915. Dále bylo vyplaceno Janu Špičákovi za zavážení materiálu pro opravu obecního domku. Částka 6 korun byla vyplacena 9. listopadu 1915. Následně bylo zaplacen Josefovi Rambouskovi 11,20 korun za stavební práce (zednické) na obecním domku. V roce 1915 v položce „zaplacené dluhy“ se píše: „Zaplacené útraty při soudu Jos. Kysilky doktoru Vondrénovi“ byly 107,84 korun. Můžeme předpokládat, že rekonstrukce obecní nemovitosti tedy byla oproti rozpočtu levnější. V období první světové války jsou v obecní účetní knize četné „válečné půjčky“. V roce 1916 si Josef Kysilka pronajímá obecní „průhon“ za 5 korun. Přesuňme se nyní o pět let dále, do roku 1921. Josef Kysilka je stále „majitel bytu v podnájmu“ dle sčítacího archu z 16. února 1921. Kysilka si v tomto roce opět pronajímá „průhon“ tentokrát za 17 korun.

Výše uvedeným textem máme poměrně dobrý přehled nákladů pětičlenné rodiny do rozpočtu malé obce, která měla v této době přibližně 260 obyvatel. Ale jaké byly další náklady na život pro rodinu?

Otec rodiny byl živnostník (obuvník), první otázka je tedy jednoduchá, kolik stály boty? A kolik si tedy mohl pan Josef vydělat. V roce 1903 stál pár pánských bot 16 korun. Před válkou v roce 1914 cena bot byla 10–12 korun. Za války na „černém trhu“ se ceny pohybovaly od 100 do 400 korun. Po válce v roce 1919 se ceny stabilizovaly na 50–80 korunách za pár.

Nyní se pokusím nastínit ceny základních potravin. Pšeničný chléb (1 kilogram) v roce 1905 stál 28 haléřů, v témže roce žitný chléb stál 22 haléřů. Ceny až do začátku první světové války zůstávaly stabilní. Po sarajevském atentátu se zákonitě ceny zvedly na 0,34 korun za kilogram chleba. V roce 1915 dosáhly ceny až na 60 haléřů za kilogram chleba. Ceny kolísaly, až do roku 1918 kdy byla cena za kilogram chleba 0,50 korun. Mezi další základní potraviny patří cukr. V roce 1911 stál kilogram cukru pouhých 16 haléřů. V roce 1914 byla cena kilogramu 80 haléřů za kilogram. V roce 1915 úřední cena cukru byla 1,10 korun za kilogram. Na černém trhu dosahovala cena až 20 korun za kilogram. V roce 1918 dosáhla úřední cena kilogramu cukru až na 8,25 korun za kilogram. Po válce se cena pohybovala od 6,30 až 7,40 korun za kilogram cukru. Ještě bych na tomto místě rád nastínil ceny hospodářských zvířat. Nejčastějším zvířetem na vesnici v řešené době byla kráva. V roce 1910 stála kráva 50 korun. Na počátku války 300–400 korun. V roce 1918 pak dosahovala cena jedné krávy až k 20 000 korun. Ceny v poválečném období byly obdobně proměnlivé jako u brambor a cena krávy v roce 1921 byla pak ustálena na 1 000–4 000 korunách. Oblíbené bylo na vesnici tradičně vepřové. Vykrměný vepř v roce 1914 stál 100 korun. V roce 1918 pak cena stejného „zboží“ dosahovala k 2 500 a 3 000 korunám.

Výše uvedeným finančním přehledem si můžeme udělat vcelku přesnou představu o tom, jak se žilo na vesnici v počátku 20. století. Jednu skutečnost jsem zde však ještě nezmínil. V obecním domku čp. 1 nežila dle soupisu obyvatel z roku 1921 pouze pětičlenná rodina obuvníka Kysilky, ale ještě dvě ženy s dětmi, o těch třeba někdy příště! Řešená nemovitost má dnes vnější rozměry 5 x 10 metrů a na této obytné ploše v roce 1921 žilo 12 lidí.

Právě dnes 25. 5. 2020 kdy jsem začal upravovat článek pro potřeby Kladrubských novin mi na základě uveřejnění původního článku ve sborníku NPU ÚOP v Pardubicích poslala ředitelka muzea v Chlumci nad Cidlinou tuto fotku, kterou našla ve sbírkách. Fotku díky zápisu o „soudních výlohách“ a předchozí částce 6 korun za vystěhování Kysilkových z obecního domku můžeme s jistotou datovat do roku 1912.

Mým cílem je zdokumentovat historii každého domu v obci Bílé Vchynice. Kdyby se někdo další chtěl podělit, o historické dokumenty o svém domě, rád je zpracuji a společně rozšíříme povědomí o místě, kde žijeme!

Jan Krátký

